

Állásfoglalás társaság tagjának nyújtott tagi kölcsönről

I. TÉNYÁLLÁS

A Társaság 2018-ban kölcsönt (**Régi Kölcsön**) nyújtott az egyik tagjának, mely a Társaság által haszonbéreelt földek egy részének a tag által történő megvásárlása céljából történt, piaci kamat mellett. A Régi Kölcsön nyújtása a Társaság tagjával kötött szerződésnek minősült, ezért azt a Társaság taggyűlése határozta el, nyújtását a Társaság alaptevékenységének eredménye tette lehetővé. A tag a Régi Kölcsönből a földeket a kölcsönszerződésben foglaltaknak megfelelően jogszerűen megvásárolta, a földek azóta is a Társaság jogszerű haszonbérletében vannak. A Régi Kölcsön visszafizetése 2023. elején megtörtént.

Most a Társaság három tagja, saját üzleti tevékenységük során tervezett beruházásaikhoz kölcsön (**Kölcsön**) nyújtását kéri a Társaságtól. A három kölcsönvevő tag egymás testvére, akik a kölcsönt egy szerződésben, közösen, egyetemleges jelleggel kívánják felvenni. A három kölcsönvevő tag magyar és külföldi állampolgár, mindhárman külföldi adórezidensek. A kölcsön folyósítása a tervek szerint kizárólag az egyik kölcsönvevő magyarországi bankszámlájára történne. A kölcsön folyósítása a Társaság likviditását nem veszélyezteti. A kölcsönszerződés jóváhagyása a három kölcsönvevő tagsági jogviszonyára tekintettel a Társaság taggyűlésének hatáskörébe tartozik.

A tervezett kölcsön futamideje tíz év, a visszafizetése a futamidő végén esedékes. A kölcsön kamata piaci jellegű és minden naptári év végén esedékes. A kölcsön biztosítékát a három kölcsönvevő magyarországi, több mint tíz éve túlnyomórészt a Társaság haszonbérletében lévő föld ingatlanjaira a Társaság javára bejegyzésre kerülő jelzálogjog fogja képezni. A Társaság kizárólag tagjainak, a Régi Kölcsöntől és a Társaság bármilyen más szerződésétől eltérő egyedi szerződéssel, egyedi taggyűlési döntéssel kíván kölcsönt nyújtani, eseti jelleggel.

II. JOGKÉRDÉS

Helyes-e az a jogértelmezés, mely szerint a Társaság által nyújtani kívánt kölcsön nem minősül a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (**Hpt.**) 6. § (1) bekezdés 116. pontja szerinti „előre egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésére irányuló” és ezáltal „rendszeresen folytatott” gazdasági tevékenységnek, és ennek következtében nem minősül a Hpt. 3. § (1) bekezdés b) pont hatálya alá eső hitel és pénzkölcsön nyújtásnak.

III. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

A felvetett jogkérdéssel kapcsolatban elősorban az vizsgálandó, hogy a Társaság által nyújtott pénzkölcsön nyújtása üzletszerűnek és ezáltal kizárólag engedéllyel végezhető pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek minősül-e. Ezen túlmenően a jelen esetben azt is szükséges vizsgálat tárgyává tenni, hogy amennyiben az üzletszerűség elemei fennállnak, ezzel egyidejűleg fennáll-e más, olyan helyzet is (pl. csoportfinanszírozás), amelyre tekintettel nincs szükség az MNB engedélyére.

A Kérelemben megfogalmazott álláspont szerint a Társaság sem vitatja, hogy az általa végzett tevékenység megfelel a Hpt. 3. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt hitel- és pénzkölcsönnyújtásnak.

Ugyanakkor rögzítendő az is, hogy a hitel- és pénzkölcsönnyújtás csak abban az esetben minősül pénzügyi szolgáltatásnak és így engedélyköteles tevékenységnek, amennyiben azt üzletszerűen végzik. Ez a tény azonban maga után vonja azt is, hogy e tevékenységet üzletszerűen – a Hpt. 7. § (2) bekezdése alapján – kizárólag pénzügyi intézmény végezheti, amennyiben más kivételszabály nem áll fenn.

3.1. Az üzletszerűség követelménye

Tájékoztatom arról, hogy az MNB honlapján az üzletszerűség tényállási elemeinek elemzésével és értelmezésével kapcsolatosan számos állásfoglalás olvasható, melynek elérhetősége a következő: http://felugyelet.mnb.hu/bal_menu/szabalyozo_eszkozok/allasfoglalások

Az üzletszerű tevékenység definícióját a Hpt. 6. § (1) bekezdés 116. pontja határozza meg.

„Üzletszerű tevékenység: az ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés végett – előre egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésére irányuló – rendszeresen folytatott gazdasági tevékenység.”

1122 Budapest, Krisztina krt. 6. | Levelezési cím: 1534 Budapest BKKP Postafiók: 777. | Telefon: +36 (1) 4899-100, Fax: +36 (1) 4899-102

Kérjük válaszában hivatkozzon iktatószámunkra.

Az üzletszerűségnek a Hpt. definíciója szerint három eleme van (ellenérték fejében, nyereség, illetve vagyonszerzési céllal végzett tevékenység, rendszeresség és előre egyedileg meg nem határozott ügyletek). Ahogyan az számos, az MNB honlapján is közzétett állásfoglalásban¹ már szerepel, annak megítélése során, hogy a vizsgált tevékenység üzletszerűnek minősíthető-e, az üzletszerűség fenti fogalmi elemeinek megvalósulását egyedileg szükséges értékelní. Ezen törvényi tényállási elemeknek együttesen kell megvalósulnia ahhoz, hogy a tevékenység üzletszerűnek minősüljön, és e három tényállási elem az MNB megítélése szerint csak együtt, egymásra tekintettel értelmezhető.

- a) Tekintettel arra, hogy a Társaság által a tagjai részére, nyújtott hitel- és pénzkölcsönnyújtás ellenérték (kamat) fejében történik, az „**ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés végett**” fordulat megvalósulása fennáll.
- b) A Kérelem nem tartalmaz részletes információt az egyes ügyletekre vonatkozóan, azonban rögzíti, hogy a Társaság által nyújtani kívánt kölcsönök minden esetben **előre egyedileg meghatározott ügyletek** megkötésére irányulnak, tehát ez az elem az Ügyvédi Iroda álláspontja szerint nem áll fenn.

Az ügyletek akkor tekinthetők előre egyedileg meghatározottnak, ha egyenként, egyedileg azonosítható módon minden tekintetben – így különösen, de nem kizárólag például az ügylet tárgya, értéke, jellemzői, az ügyletet megkötő felek személye, a teljesítés feltételei – előre meghatározottak. Az előre meghatározottság fennállásához olyan további tényszerűen alátámasztható körülmények szükségesek, amelyek valóban determinálják a megkötésre kerülő ügyletek körét, és kizárják vagy valószínűtlenné teszik a rendszeresség fennállását. Azaz a megkötésre kerülő ügyletek meghatározottsága – legalább az ügyletek főbb paramétereit, számát, céljait vagy bármely más lényeges jellemzőjét illetően – nem a szerződés létrejöttének pillanatára vonatkozóan vizsgálandó, hanem annak már azt megelőzően fennállt körülményekből kell következnie.

Mindezek alapján a tényállásban bemutatott esetben nem zárható ki az előre egyedileg meg nem határozottság elemének megvalósulása.

- c) A **rendszeresség** elemének fennállása a Kérelemben foglaltak alapján valószínűsíthető, tekintetbe véve, hogy a Társaság egy tag részére már korábban nyújtott, jelen esetben pedig – bár egy szerződésben – további három magánszemély részére kíván kölcsönt nyújtani.

A fentiekre tekintettel és a Kérelemben található információkat összességükben értékelve az MNB álláspontja szerint nem zárható ki a hitel- és pénzkölcsön nyújtásának üzletszerű megvalósulása.

3.2. A csoportfinanszírozásra vonatkozó szabályok

Figyelemmel arra, hogy a hitelnyújtás üzletszerűsége nem zárható ki, jelen állásfoglalás keretében az MNB vizsgálta annak lehetőségét is, hogy egyidejűleg fennáll-e más, olyan helyzet is (pl. csoportfinanszírozás), amelyre tekintettel nincs szükség az MNB engedélyére.

A Hpt. 6. § (1) bekezdés 11. pontja szerint csoportfinanszírozásnak minősül az „*anyavállalatnak leányvállalatokkal vagy ez utóbbiak egymás közötti, likviditási vagy allokációs célú közösen végrehajtott pénzügyi művelete*”. A Hpt. 5. § (2) bekezdése alapján pénzügyi intézménynek nem minősülő vállalkozás csoportfinanszírozást a Felügyelet engedélye nélkül is végezhet.

A csoportfinanszírozás fogalmának három eleme van: alanyai (maga a csoport, vagyis az anya- és leányvállalat), célja (likviditási és allokációs) és tárgya (pénzügyi művelet). Ahhoz, hogy csoportfinanszírozásról beszélhessünk, mindhárom fogalmi elemnek fenn kell állnia.

A csoportfinanszírozás definíciójának **alanyi oldalán** anyavállalat és leányvállalat, illetve az utóbbiak egymás közötti viszonya szerepel. A Hpt. 6. § (1) bekezdésének 3. pontja értelmében anyavállalat minden olyan vállalkozás, amely egy másik vállalkozás működésére ellenőrző befolyást gyakorol. A Hpt. 6. § (1) bekezdés 78. pontja pedig leányvállalatnak minősít minden olyan vállalkozást, amelynek működésére egy másik vállalkozás ellenőrző befolyást gyakorol azzal, hogy a leányvállalat valamennyi leányvállalatát az anyavállalat leányvállalatának kell tekinteni.

¹ [128482_honlapios_valt..pdf \(mnb.hu\)](#)
[69557_2017.pdf \(mnb.hu\)](#)

A Hpt. 6. § (1) bekezdés 18. pontja határozza meg az ellenőrző befolyás fogalmát², mely definíció visszautal a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényre (Szmt.), ebből következően a két fogalom meghatározásánál – a Hpt. utaló szabálya alapján – az Szmt.-ből kell kiindulni, majd a Hpt. ellenőrző befolyás fogalmának további elemeit kell vizsgálni. Az Szmt. 3. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezése szerint anyavállalat az a vállalkozó, amely egy másik vállalkozónál közvetlenül vagy leányvállalatán keresztül közvetetten meghatározó befolyást képes gyakorolni, mert a taxatív meghatározott feltételek (Szmt. 3. § (2) bekezdés 1. pont a)-d) alpontok)³ közül legalább egynek megfelel.

A Kérelem alapján a kölcsönnyújtásban érintett tagok meghatározó befolyása tulajdoni arányuk vonatkozásában – a tagok számára tekintettel – vélhetően nem áll fenn a Társasággal szemben.

A Hpt. anyavállalat, leányvállalat, ellenőrző befolyás fogalmait, valamint a számviteli törvény meghatározó befolyás fogalmait összevetve, amennyiben a magánszemélyek és a Társaság között olyan egyéb kapcsolat áll fenn, amely alapján a magánszemély meghatározó befolyása egyértelműen kitűnik, abban az esetben fennáll az ellenőrző befolyás. Ebben a körben az anyavállalat-leányvállalat viszony értelmezhetővé válik, kiemelve, hogy a természetes személyt (személyeket) e tekintetben szintén csoporttagnak tekintjük. Mivel a Kérelem nem tartalmaz e kérdés megítélését lehetővé tevő információt, az anyavállalat-leányvállalat viszonyrendszer fennálltának megállapítására jelen állásfoglalás keretében nincs lehetőség.

A **likviditás** fogalmát a prudens működésre vonatkozó követelmények rendelkezései között, a Hpt. 79. § (1) bekezdése határozza meg, azonnali fizetőképességnek definiálva azt. Az MNB álláspontja szerint az anyavállalat és a leányvállalatok közötti ügyletkötések elsősorban abban az esetben tekinthetők a likviditás biztosítása érdekében végrehajtott pénzügyi műveleteknek, ha azokon keresztül a mindennapos folyamatos üzletmenet fenntartását, a mindenkori fizetőképességet és likviditásbeli ellátottságot biztosítja egyik csoporttag a másiknak. A Kérelemben a Társaság által a tagjai részére nyújtani kívánt kölcsön célja nem az azonnali fizetőképesség biztosítása a tagok részére, vagyis nem valósul meg a likviditási cél.

Az **allokációs cél** magyarázatára semmilyen utalást nem tartalmaz a Hpt., de a szó nyelvtani értelméből kiindulva az valamely (jelen esetben csoporton belüli) szereplők között egy bizonyos forrás szétosztását jelenti. Az allokáció – szemben a likviditással – ez esetben tulajdonképpen szoros értelemben véve nem is cél: pusztán annyit jelent, hogy lehetővé válik a csoporton belüli források meghatározott szempontok szerinti elosztása. Logikusan következik tehát az, hogy – alapul véve a szó nyelvtani értelmét, a Hpt.-hez fűzött kommentárban használt „*rendelkezésre álló erőforrások megfelelő elosztásának biztosítását célzó eredmény elérése*” megfogalmazást, illetve azt, hogy a jogalkotó sem határozta meg az allokációs cél pontos tartalmát – az allokációs célú pénzügyi műveletek végzése a konkrét célzattól függetlenül gyakorlatilag bármilyen rendeltetésű általános vállalatfinanszírozási célt magában foglalhat. Így abba beleérthető bármilyen általános, csoporton belüli vállalatfinanszírozás vagy például az eszközvásárlási, beruházási célú hitelezés, projekthitelezés is.

² Hpt. 6. 1§ (1) bekezdés

18. *ellenőrző befolyás*: a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Szmt.) szerinti anyavállalat fogalmánál használt meghatározó befolyás vagy egy személy és egy vállalkozás között fennálló olyan kapcsolat, amelynek alapján

a) a befolyással rendelkező személy dönthet a vállalkozás nyereségének felosztásáról, nyereségének vagy veszteségének más vállalkozáshoz való átcsoportosításáról, stratégiájáról, üzletpolitikájáról vagy értékesítési politikájáról,

b) lehetővé válik - függetlenül attól, hogy a megállapodást alapszabályban (alapító okiratban) vagy más írásos szerződésben rögzítették - a vállalkozás irányításának más vállalkozás irányításával való összehangolása valamely közös cél érdekében,

c) a közös irányítás a vállalkozások ügyvezetésének, felügyelő bizottságának részben (de a döntésekhez szükséges többséget kitevő) vagy teljesen azonos összetételén keresztül valósul meg vagy

d) a befolyással rendelkező személy tőkekapcsolat nélkül gyakorol jelentős befolyást egy másik vállalkozás működésére;

³ Szmt. 3. § (1) bekezdés:

1. *anyavállalat*: az a vállalkozó, amely egy másik vállalkozónál (a továbbiakban: leányvállalat) közvetlenül vagy leányvállalatán keresztül közvetetten meghatározó befolyást képes gyakorolni, mert az alábbi feltételek közül legalább egygel rendelkezik:

a) a tulajdonosok (a részvényesek) szavazatának többségével (50 százalékot meghaladóval) tulajdoni hányada alapján egyedül rendelkezik, vagy

b) más tulajdonosokkal (részvényesekkel) kötött megállapodás alapján a szavazatok többségét egyedül birtokolja, vagy

c) a Társaság tulajdonosaként (részvényeseként) jogosult arra, hogy a vezető tisztségviselők vagy a felügyelő bizottság tagjai többségét megválassza vagy visszahívja, vagy

d) a tulajdonosokkal (a részvényesekkel) kötött szerződés (vagy a létesítő okirat rendelkezése) alapján - függetlenül a tulajdoni hányadtól, a szavazati aránytól, a megválasztási és visszahívási jogtól - döntő irányítást, ellenőrzést gyakorol;

2. *leányvállalat*: az a gazdasági Társaság, amelyre az 1. pont szerinti anyavállalat meghatározó befolyást képes gyakorolni;

A Társaság a kölcsönnyújtásra, illetve az erre irányuló szerződések céljaként a tagok saját üzleti tevékenységük során tervezett beruházásaihoz szükséges pénzeszközök biztosítását határozta meg, mely az allokációs célnak megfelel.

Fentieket összefoglalva, a Kérelemben foglaltak alapján a hitel és pénzkölcsön nyújtás vonatkozásában az üzletszerűség nem zárható ki, azonban a csoportfinanszírozás keretében, amennyiben az anya-leányvállalati kapcsolat a felek között fennáll, akkor a Társaság állásfoglalásában részletezett tagi kölcsön nyújtási tevékenysége a csoportfinanszírozás körébe tartozhat, amelyhez nem szükséges az MNB engedélye.

Budapest, 2023. május 22.